Rok 1873. Kraków, czwartek 3 kwietnia Nr. 77.

KRAJ

Dziennik KRAJ wychodzi codzień rano z wyjątkiem dni poświątecznych.
Numer pojedyńczy w Krakowie i Lwowie kosztuje 5 centów.

Przedpłata wynosi:

	rocznie	kwart.	mies.
w Krakowie	12 złr. —	3 złr. —	1 złr.
w Austrji z przesyłką	16 „	4 „	1 „ 40.
w Niemczech	12 tal. —	3 tal. —	1 tal.
we Francji	80 fr. —	20 fr. —	7 fr.
w Serbji, Włoszech, Rumunii i Szwajc.	48 fr. —	12 fr. —	4 fr.
w Turcji	64 „	16 „	6 „
w Belgji	56 „	14 „	5 „

Przedpłatę przyjmuje Administracja dz. Kraj, urzęda pocztowe austrjackie i zagraniczne, oraz niżéj wymienione ajencje.
Redakcja, Administracja i Ekspedycja miejscowa w Krakowie ul. Mikołajska l. 435.
Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.
Reklamacje nieopieczętowane wolne od opłaty i uwzględnia się je tylko w terminie 8 dni. — Rękopisów nie zwraca się.

Cena ogłoszeń (inseratów).
w pierwszém umieszczeniu wiersz . . 8 cnt.
w każdém następném umeszcz. wiersz 5 „
Stempel od każdorazowego umieszcz. 30 „
Ogłoszenia przyjmuje administracja i ajencje.

Ajencje przyjmujące przedpłatę. W Krakowie: M. Dworski. Skład papieru Ż. J. Wywiałkowskiego, handel Wierzuchowskiego. — **We Lwowie:** Księgarnia Gabrynowicza i Szmidta.
Ajencje przyjmujące ogłoszenia. W Krakowie: Marjan Dworski. — **We Lwowie:** Ajeneja dzienników A. J. Piątkowskiego. — **W Tarnowie:** Księgarnia Gazdy. — **W Wiedniu:** B. Wołowski Administrateur de la Gazette des 'Etrangers, Wien Kolovratring 9. — Hasenstein & Vogler, Neuer Markt Nr. 11. — Oppelik, Wolzeile Nr. 22. — Rudolf Mosse, Seilerstätte Nr. 2. — Filip Löb, biuro anosów, Wolzeile Nr. 2. — **W Pradze:** Ferdinandsstrasse Nr. 38. — **W Berlinie, Monachjum, Zürichu i St. Gallen:** Rudolf Mosse München, Windermachergasse, 3. — **W Hamburgu, Frankfurcie** nad **Menem, Berlinie i Lipskb, Bazylei, Zürichu, St Gallen, Genewie i Sztutgardzie:** Hassenstein & Vogler. — **W Paryżu:** Księgarnia Władysława Mickiewicza „Librairie de Luxembourg rue de Tournon 16.“

Ogłoszenie przedpłaty na „Kraj“.

Z dniem 1 kwietnia cena przedpłaty będzie następująca:

	W Krakowie:	W całéj Austrji: (z przesyłką pocztową)
rocznie . .	12 złr.	16 złr.
półrocznie	6 „	8 „
kwartalnie	3 „	4 „
miesięcznie	1 „	1 „ 40 c.

Pojedynczy numer w Krakowie i we Lwowie kosztować będzie tylko 5 centów.

Najtaniéj i najwygodniéj przesełać można prenumeratę p r z e k a z a m i p o c z t o w e m i.

Kraków 2 kwietnia.

W kołach poselskich centralistycznych zapewniają, że już na ostatniem przed ferjami posiedzeniu rady państwa, które ma się odbyć w sobotę, rząd zawiadomi obydwie izby o udzieleniu reformie wyborczéj sankcji cesarskiéj. *Tagblat* nie wierzy, aby sankcja tak rychło miała nastąpić; chociaż jest to rzeczą zupełnie obojętną, czy korona udzieli takowéj kilka dni wcześniéj lub późniéj.

Nie ulega wątpliwości, że Polacy wezmą udział w czynnościach wspólnych delegacji. Co do posłów z Galicji, wiadomo, że prezydent izby Hopfen wezwał ich do wykonania mandatów; ale nie wszyscy jeszcze nadesłali poświadczenia z otrzymania wezwania. Ogłoszenie utraty mandatów ma nastąpić dopiero po zamknięciu delegacji.

Kapelani gimnazjów poznańskich jednozgodnie oświadczyli szkolnemu kolegjum swojéj prowincji, że co do wykładowego języka w nauce religji, będą się stosować tylko do przepisu arcybiskupa. Kolegjum kazało natychmiast zasuspendować kapelanów, a dyrektorom poleciło postarać się o zastępców. To samo miało miejsce w Wągrowcu i Śremie, gdzie ofiarował się udzielać nauki religji jakiś Niemiec świeckiego stanu. Narodowa opozycja duchowieństwa poznańskiego, stającego mężnie do walki przeciw germanizatorskim zamachom rządu, zasługuje na wszelkie uznanie; lecz nie da się zaprzeczyć, że zależy ona prawie całkiem od stanowiska, jakie dziś wobec rządu pruskiego zajął hr. Ledóchowski; życzymy z całego serca, aby ze stanowiska tego nie ustąpił.

31 z. m. rozpoczęły się w izbie wersalskiéj rozprawy nad znanym już projektem organizacji zarządu miasta Lugdunu. Przeważnie z rojalistów złożona komisja, któréj sprawozdawcą jest wicehrabia de Meaux, nieprzyjaciel demokratów, wnosi urządzenie Lugdunu zupełnie na wzór Paryża, jak to już wiadomo naszym czytelnikom z podanego przez nas projektu. Obydwie lewice sprzeciwiają się projektowi i żądają odłożenia dyskusji. Wszystko zależy teraz od lewego środka, który zwykł z rządem trzymać; jego głos rozstrzygnie sprawę na korzyść republikanów lub wsteczników. Ale od rządu trudno się spodziewać czegoś więcéj nad zachowanie neutralności, w takim razie projekt komisji przejśćby musiał.

Zdaje się, że Thiers postanowił wreszcie energicznie przeciw tym wystąpić, którzy wspierają karlistów. Dzienniki bowiem paryzkie donoszą, że prefekt policji otrzymał rozkaz rozwiązania komitetu, który zbiera składki dla karlistów i ludzi do Hiszpanji werbuje. Również wytoczono proces niektórym pismom legitymistycznym jak *Gazette du Midi*, za otwarcie subskrypcji dla popierania don Carlosa.

Na mityngu w Plymouth pewien mówca zapytał, czy dobrze robi rząd angielski, że synowi Napoleona III pozwala uczyć się w szkole wojennéj w Woolwich? „Na co dajemy księciu wychowanie, które go późniéj postawi w możności niepokojenia narodów Europy? Pozwólmy chłopcu żyć spokojnie, jako wygnańcowi, ale nie uczmy go i nie podawajmy mu środków do wzniecania pożaru między naszymi sąsiadami.“ Podobne skrupuły w wielu innych miejscach były publicznie wypowiedziane.

Rząd hiszpański wydał następującą odezwę do ludu: „Rząd byłby sam siebie niegodnym, gdyby chciał o prawdzie przemilczeć. Naprożno zawarowaną została najszersza wolność myślenia, oraz niezależność wyborów, przez którą zapewniono rząd większości narodu; dla rojalistów nie istnieje prawo i wolność, starają się oni przez ogień i miecz przyjść do władzy. Niszczą drogi żelazne i telegrafy, obdzierają ludność, palą archiwa, rabują jak rozbójnicy, zabijają bezbronnych, rozstrzeliwują bohaterów, którzy zmuszeni są im się poddać i odpowiadają okropném widowiskiem wojny i zemsty na ustanowienie rzeczypospolitéj pokoju i pojednania. Nadeszła godzina, w któréj naród hiszpański, wytrawnym sądem oceniając niezmierne szkody, musi z wrodzoném sobie bohaterstwem odeprzeć wroga. Święta wojna wolności powinna zwalczyć barbarzyńską wojnę tyranji. Milicje miejskie muszą się mobilizować, ochotnicy uzbrajać, zbrojni obywatele bronić spokojności publicznéj, ogniska i własności, żeby żołnierze z całą siłą mogli się rzucić na bandy. Tylko takiem wysileniem bohaterskiem może być rzeczpospolita, a z nią razem wolność i ojczyzna ocaloną.“ Odezwę tę wszyscy ministrowie podpisali.— Jest ona nad wszelkie wiadomości dziennikarskie wymowniejszym dowodem, że stan rzeczy w Hiszpanji jak najopłakańszy.

W Szwajcarji w St. Gallen na wniosek rady szkolnéj gmina uchwaliła 582 głosami przeciw 117, że dogmat nieomylności i syllabus nie mogą być przedmiotem wykładów religijnych szkolnych. O ile zgodzić się można na powyższą uchwałę gminy szkolnéj w St. Gallen, o tyle trudno pojąć uchwały junty rewolucyjnéj w Kadyksie, która zupełnie zabroniła nauki religji w szkołach gminnych.

Rossja wobec Greków i Słowian tureckich.

W południowo wschodniéj Europie odbywa się proces wielkiéj doniosłości na przyszłość. — Rossja, która do ostatnich jeszcze czasów rościła pretensję do protektoratu nad ludnością wyznania greckiego bez względu na jéj narodowość, dziś zbiegiem rozmaitych okoliczności musiała stanowczo się oświadczyć za jedną z dwóch narodowości — słowiańską lub grecką — zostających od niejakiego czasu w ciągłéj z sobą walce. Rossja umiała dosyć długo zręczną akcją dyplomatyczną trzymać w zależności obie narodowości i robić je narzędziem własnych celów politycznych; ale dłużéj na tém fałszywém stanowisku wytrwać nie mogła.

Rossja poświęciła Greków dla Słowian, mając na względzie zapewne nie samą tylko Turcję.

Gdyby jéj chodziło li tylko o Turcję, toby bez wątpienia dyplomacja rossyjska w dobrze zrozumianym interesie własnym wzięła stronę Greków, stanowiących pewnego rodzaju potęgę polityczną i finansową na wschodzie.

Ale polityka rossyjska, jak wiadomo, dziś sięga daléj i głębiéj. Jéj hasłem — dotychczas wprawdzie starannie ukrywaném — stała się polityka plemienna, mogąca utrwalić wpływ rossyjski w państwach posiadających ludność słowiańską. Ofiarą więc téj polityki stali się Grecy, do ostatnich jeszcze czasów protegowani przez rząd rossyjski.

Dziś dyplomacja rossyjska zrzeka się wszelkiego protektoratu nad ludnością grecką w Turcji, konfiskuje dobra patryarchy jerozolimskiego Cyryla, położone w Besarabji, i środek ten rozciąga nawet na dobra klasztorów greckich w Rossji. Te objawy niechęci do ludności greckiéj są rezultatem sporu kościelnego bułgarskiego. Ludność bułgarska — uciskana przez chciwe duchowieństwo greckie, będące nieraz narzędziem rządu tureckiego — dążyła wszelkiemi środkami do wyzwolenia się zpod jego wpływu. Niezawisłość kościelna Bułgarji stała się przedmiotem najulubieńszych marzeń nietylko interesowanych w téj sprawie Bułgarów, lecz w ogóle w s z y s t k i c h Słowian tureckich.

Istotnie dążenia te ze stanowiska bądź narodowego, bądź czysto ludzkiego, zasługują na zupełne uznanie.

Skargi na przedajność, służalstwo i chciwość duchowieństwa greckiego oddawna były powszechne w całéj Słowiańszczyźnie tureckiéj, gdzie wszelkie usiłowania narodowe (jak np. u Serbów księstwa) łączyły się zawsze z największą nienawiścią do hierarchji greckiéj. Krzyki i narzekania Bułgarów pozostałyby zapewne głosem wołającego na puszczy, gdyby nie silne poparcie, jakiego ruch kościelno bułgarski doznał od Rossji, która — czując, że się raz koniecznie zdecydować musi — wolała stanąć po stronie prawéj i zarazem obiecującéj nierównie większe korzyści na przyszłość.

SPRAWOZDANIE komisji konkursowéj

o rozdaniu nagród za utwory sceniczne w roku 1873. Rok III.

(Nagrody hrabiów Łubieńskiego, Zamojskiego, oraz Dyrekcji).

(Dokończenie.)

Junius Brutus, miał zrazu zwolenników. Język w nim pisarza wytrawnego, nastrój tragiczny wysoki — wyrzuty atoli co do sceniczności i co do tła dziejowego, były tak silne, iż wzgląd ten skłonił komisję do odsądzenia tragedji téj od konkursu. Luźne bowiem sceny, nieraz wysoce dramatyczne, nie zdołały utrzymać całości dramy wadliwéj budową.

Sztuka *Szpieg* miała niejakie warunki sceniczne, miała i językowe zalety. Autor jéj snać pisarz wprawny, śmiało używał wiersza i nadużywał nieraz, bo wiązał go sztucznie, niespodziewanemi zwrotami końcówek, jakby dla pokazania, że jest panem formy wierszowéj, i że ta jest igraszką jego fantazji autorskiéj. Utwór ten jako zapewne wyrobionego już autora, może w formie książkowéj zająć czytelnika, lecz jako sceniczny nie mógł dostąpić przedstawienia. Powodem téj ujemności jest sztuczność i nieprawdopodobieństwo sytuacji rozprowadzonych w całéj sztuce, efekta naciągane i zateatralne. Pomijając tę wadę, był jeszcze niemniéj ważny powód. Był to ten sam, który spowodował komisję, iż odrzuciła w roku ubiegłym dzieło wysokiéj poetycznéj wartości: *„Na Ukrainie“*. Jeden i drugi autor i tu i tam, oparli akcję na niedawnéj przeszłości z roku 1863. Za świeże to i bolesne chwile, iżby można stawiać je widzom przed oczy w całéj ohydzie stron ujemnych. To nie zadanie scenizmu. To nie naucza, lecz rozdrażnia; to nie zabliźnia rany, lecz zabliźnione zaognia. Nie można być historykiem-sędzią na scenie, gdy historja z tak świeżéj daty jeszcze nie wypowiedziała zdania swego o tych, co zawinili. Nie scena sądzić ich ma, lecz historja.

Dramat *„Władysław Biały“* zakrawał zrazu na bardzo zręczny utwór. Mianowicie z prologu wnosić można było, iż autor przebrnie przez trudności dykcji scenicznéj. W miarę atoli posuwania się akcji, słabła nić ją wiążąca. Komisja przekonała się, że poprzestać należy na odegraniu prologu, który niech będzie wróżbą, że początkujący autor zdoła kiedyś co lepszego narysować.

Między odrzuconemi była także sztuka p. t. *Świetna partja.* Nie wyróżniały ją ani język, ani myśl przewodnia, ale sceniczność dowodząca, że autor zdoła pisać dla sceny. Mimo tego nie zalecono jéj do grania. Wina to jest autora, że obrał temat, który na scenie okazałby się ohydnym. Jeżeli Dumas syn umié podobne temata obchodzić po kuglarsku, że zadziwi i zachwyci, to nie idzie za tém, by każdemu wolno było temata Dumasowskie wywodzić na plac i okazywać je z prostoduszną otwartością. Taki temat w sztuce téj podawany bez osłony, jak miłostki z matką a potém z córką, i zajścia między matką i córką o wspólnego kochanka, bywają często tłem rzeczywistych stosunków u nas i gdzieindziéj, lecz zajścia te pokrywa zasłona familijnych tajemnic. Zasłonę tę rozdziera tylko pokątna plotka brukowa, ale nigdy w całéj nagości swéj nie stawa akcja podobna na deskach, na których buja humor, wesołość i swawola; ale nigdy ohyda lub paszkwil.

Dramat *Ojciec* w trzech pierwszych aktach wróżył, iż sztuka może być do konkursu dopuszczoną. Dalsze akta zawiodły. Były sztuki, które acz nie puszczone do czytania z powodu, iż całkiem nie odpowiadały warunkom językowym, literackim lub scenicznym, przecież w pojedynczych scenach zdradzały talent lub pewien stopień rutyny, że wymienimy tu *Blagiery* i *Bracia.* O wielu zaś innych odrzuconych sztukach, które do czytania wspólnego nie były dopuszczonemi, wyrzec można, iż szkoda, że ich autorowie brali się do pióra. Takie komedje świadczą o lekkomyślności piszącego, który zfabrykowawszy na prędce kilka luźnych scen, bez stylu związku, sensu i logiki, narzuca je komisji.

Zaleconemi były zrazu do czytania sztuki: *Mściwoj* i *Swanhilda, Zaprzaniec, Sekwestracja.* Z pomiędzy tych dwie ostatnie w ciągu dalszego czytania usunięte zostały; zaś sztuka *Mściwoj* i *Swanhilda* mimo zalet swych co do pomysłu, łatwości dykcji i talentu autorskiego, nie mogła być przyjętą dla braku sceniczności aktu ostatniego i niedość wyraźnéj akcji w całości.

Tak więc pozostały do wspólnego czytania sztuki: *Nowe drogi, Emancypowane, Klątwa, Zyzio, Celina, Krok* i *Władysław Biały.*

Nowe drogi miały niejakie zalety wiersza i luźnych trafnych wysłowień, lecz w głośném czytaniu najzupełniéj zawiodły. Pomijając, iż cały pomysł przypomina żywo *Epidemję* Narzymskiego, wykonanie pomysłu tego pozostawia wiele do życzenia. Samo wierszowanie z trudem nawiązywane i niewprawne; charakterystyka działaczy co chwila dopuszcza się niekonsekwencji, właszcza gdy autor dla rymu [illegible] się postaciom

Grecy nawet przy dalszém wahaniu się i dwoistości ze strony Rossji pierwéj czy późniéj zdołaliby jako żywioł więcéj cywilizowany i mający jasno wytknięte cele przed oczyma, wyzwolić się zpod jéj opieki. — Tymczasem Bułgarowie przez wdzięczność za doznaną pomoc będą daleko powolniejszymi dla widoków polityki rossyjskiéj.

Patryarcha grecki w Konstantynopolu przez przeprowadzenie uchwały na soborze, mocą któréj Bułgarowie uważani są za odszczepieńców od kościoła wschodniego — rzucił rękawicę Rossji, która powyżéj wymienionemi środkami odpowiedziała na to wyzwanie. Skutkiem tego ludność grecka zaczyna coraz szczerzéj zbliżać się do Turcji, a cała prasa królestwa greckiego — objaw dotąd prawie niesłychany — popiera myśl przymierza zaczepnego i odpornego z Turcją!

Taki jest rezultat sporu kościelnego w Bułgarji i najnowszéj polityki rossyjskiéj w kwestji wschodniéj. Następstwa jego mogą być nierównie ważniejsze jakby się na pozór zdawać mogło. Agitacje panslawistyczne Rossji w skutek niechęci ludności greckiéj odtąd będą miały daleko więcéj trudności do zwalczenia.

Korespondencje „Kraju“.

Lwów 1 kwietnia.

C. [Klub postępowy — obywatelstwo honorowe dla Stremayera — kolej kijowsko-dniestrzańska.] Dziś wieczorem odbyć się ma poufne posiedzenie klubu postępowego polskiego, na którém kwestja programu rozstrzygniętą będzie. Sądząc po niezwykłym ruchu jaki od kilku dni zapanował między naszymi federalistami, można już z góry przyjąć jako rzecz pewną, że klub wywiesi sztandar federacji i sojuszu z Czechami. Wczoraj otrzymał wydział klubu także pismo od Smolki, w którém tenże dowodząc, iż tylko w polityce federacyjnéj dla nas i dla Austrji leży zbawienie, zapowiada przyjazd swój do Lwowa w bieżącym miesiącu, aby żywioły federacyjne zespolić i rozbudzić do akcji.

Od poważnego grona tutejszego obywatelstwa dochodzi mię wiadomość, że przez znaną tu ze swego wpływu na sprawy miasta znakomitość poruszoną została w poufném kółku myśl uznania sasług ministra Stremayera, położonych około dobra naszéj gminy przez uzyskanie dla utworzenia akademji technicznéj funduszu miljonowego. Wyrazem uznania tego miałoby być udzielenie ministrowi obywatelstwa honorowego miasta Lwowa. Myśl ta jakkolwiek żadnych nie znalazła oponentów, nie przyjęła się na razie, a to głównie z tego powodu, że p. minister tak ważnych dla kraju naszego ustaw szkolnych dotąd jeszcze do sankcji nie przedłożył! Widocznie ślusarz tu zawinił, a kowala karzą! Pan Stremayer nie mógł przecie przedkładać rzeczonych ustaw do sankcji, bo takowe jak już w ostatnim moim liście donosiłem, leżą dotąd w archiwum wydziału krajowego. Jeżeli więc udzielenie dyplomu obywatelstwa honorowego ma być rzeczywiście zamierzone przez radę, natenczas okoliczność ta, że p. Stremayer nie przedłożył czegoś do sankcji, co się dotąd jeszcze w jego nie znajduje rękach, urzeczywistnieniu tego zamiaru żadną miarą na przeszkodzie stać nie może.

Nadszedł tu właśnie w téj chwili telegram z Brodów, donoszący, że pierwszy pociąg z robotnikami kolei kijowsko-dniestrzańskiéj wykoleił się wczoraj pod Radziwiłowem. Dwie osoby zostały zabite, a trzynaście osób odniosło ciężkie pokaleczenia. Piękne to widoki dla téj kolei na przyszłość.

Praga. — Ostatni numer *Politik* zawiera artykuł wstępny pod tytułem „Twórca politycznego panslawizmu.“ Twórcą tym mieni organ czeski ks. Bismarka. — Podajemy ciekawsze ustępy z tego artykułu.

„Doświadczenie uczy, że t. zw. wielcy mężowie, kierujący w swéj epoce losami ludzkości, nie doprowadzają jéj do tego celu, do jakiego zamierzali.— Losy ludzkości idą wbrew Aleksandrowi W., cesarzowi Napoleonowi, a nakoniec pójdą wbrew ks. Bismarkowi. Onto jest autorem republiki francuskiéj, choć ta nie była w jego planach. Jeżeli więc utrzymujemy, że Bismark będzie twórcą panslawizmu, to dalecy jesteśmy od przypisywania mu podobnych zamiarów; sądzimy tylko, że tak jak był sprawcą republiki francuskiéj, tak samo będzie sprawcą odrodzenia kościoła katolickiego tudzież politycznego zjednoczenia słowiańszczyzny.

„Zjednoczenie to czyli panslawizm potrzebny jest dla obrony od pangermanizmu. Do utworzenia takiego panslawizmu potrzebne są dwa warunki: 1) silne mocarstwo słowiańskie zdecydowane zostać punktem oparcia takiego zjednoczenia i 2) gotowość pojedynczych ludów słowiańskich kupienia się koło tego punktu. — Otóż my jesteśmy przekonania, że koniecznem następstwem bismarkowskiego pangermanizmu będzie: 1) iż Rossja ujrzy się zmuszoną zostać tym punktem oparcia dla panslawizmu; 2) że ludy słowiańskie z czystego popędu zachowawczego będą zmuszone zawrzeć z tym rossyjskim potężnym punktem oparcia przymierze zaczepne i odporne.

„Wtedy to polityczny panslawizm będzie faktem, a będzie on dziełem księcia Bismarka.“

Wypowiedziawszy podobne myśli o ukształtowaniu się stosunków w świecie romańskim, przechodzi do Austrji i tak mówi:

„Wierzono długo, że austrjackie państwo narodów ma moralne uprawnienie do bytu w tém, że jest przeznaczone przez zagodzenie przeciwieństw zapobiedz starciu się dwóch ras. — Gdyby Austrja nauczyła była Słowian i Niemców żyć w pokoju i zgodzie; gdyby nie dążyła ani do germańskiéj ani do słowiańskiéj jedności: byłaby murem ochronnym dla obu ras i ostaćby się mogła mimo potęgi Niemiec i Rossji. Wówczasto nie mielibyśmy powodu mówić o powstawaniu politycznego panslawizmu. Lecz od r. 1871 rzeczy się inaczéj ułożyły.

Podług planu Bismarka Austrja nie taką ma rolę odegrać; wspomniana zasada jéj bytu nie zastała uznaną w Berlinie. Austrja ma być tylko narzędziem daleko sięgających planów wszechwładztwa giermańskiego. Gdyby te plany Bismarka się powiodły i Austrja zidentyfikowała się z germanizmem, wówczas i kwestja wschodnia rozstrzygniętą byłaby w sposób antisłowiański, a Rossja zostałaby wypartą do Azji, czyli mówiąc innemi słowy, Rossja musiałaby popełnić na sobie samobójstwo. Zdaje się jednak, iż to nie nastąpi, i w Rossji obudzi się przekonanie, iż dla zabezpieczenia własnego bytu musi ona stanąć na czele Słowiańszczyzny, tak jak Prusy stanęły na czele Niemiec.

W interesie cywilizacji byłoby do życzenia, żeby te nowe konstelacje nie doprowadziły do ogólnéj niszczącéj wojny, lecz owszem do wznowienia i umocnienia tego muru ochronnego rozdzielającego, lecz zarazem pokojowo łączącego oba narody. — Tego pragniemy szczerze i serdecznie.

Gdyby jednak w Berlinie niewyrzeczono się myśli zaprzężenia całéj Europy do tryumfalnego wozu niemieckiego cesarza, tedy winni tam nie zapominać, że Bóg, który rozstrzyga o losach wojen, nie zawsze jest bogiem cesarsko-niemieckim.“

Artykuł ten *Politik,* któremu nie możemy odmówić znakomitéj logiki, budzi w nas żal, iż doktrynerzy polityczni słowiańscy chcą koniecznie widzieć punkt podpory dla Słowiańszczyzny w tém państwie, które aż dotąd stoi w najsilniejszém przymierzu z Prusami i najsilniéj na zgubę jednego z ludów słowiańskich pracuje.

Niemcy.

[Czynności parlamentu niemieckiego — ustawa prasowa — wniosek deputowanego Schultze-Delitsch — odezwa przedwyborcza postępowców]. — Komisja powołana na wniosek rady związkowéj, w celu przedwstępnych narad nad procedurą karną, rozpocznie swoje czynności dopiero d. 17 kwietnia, do załatwienia których będzie potrzebowała przynajmniéj dwa miesiące czasu. Prezesem téj komisji został mianowany p. Friedberg, który przy ułożeniu kodeksu karnego dla Niemiec położył ogromne zasługi. Pruskie ministerstwo sprawiedliwości ostatniemi czasy także bardzo gorliwie zajmowało się kwestją reorganizacji sądownictw ze względu na nową cywilną i karną procedurę. Dzienniki liberalno-narodowe narzekają na opieszałość w tym względzie Bawarji, która swém ociąganiem się lub zupełnym niekiedy indeferentyzmem, przeciąga załatwienie téj ważnéj sprawy. — Niektóre dzienniki dają do zrozumienia, że ze strony rządów niemieckich nastąpi pewien nacisk moralny na Bawarję, która nie zechce zapewne opierać się jednomyślnemu prawie żądaniu rzeszy niemieckiéj. Komisja wyznaczona przez parlament niemiecki do zbadania projektu ustawy prasowéj, d. 28 marca przystąpiła do swych czynności; jako komisarz państwa niemieckiego tajny radzca Starke był obecny na posiedzeniu komisji. Podstawą jéj czynności i jakby nicią przewodnią są ustawy i rozporządzenia prasowe wszystkich państw niemieckich i nawet zagranicznych, zestawione i wydrukowane specjalnie dla członków komisji.

Wniosek deputowanego Schultze-Delitsch dotyczący rozszerzenia prawa o stowarzyszeniach, niezałatwiony podczas zeszłoroczněj sesji sejmu niemieckiego, ma być znowu wniesiony przez p. Schultze-Delitsch i poparty przez kilku innych deputowanych. Jednak ani sam wnioskodawca, ani jego przyjaciele nie łudzą się wcale nadzieją, aby wniosek był przyjęty. W kołach decydujących obawiają się zmiany prawa o stowarzyszeniach w duchu liberalnym, aby takowa nie przyczyniła się do wzmocnienia już i tak silnéj agitacji socjalnéj.

Większość parlamentu także nie jest przychylną wnioskowi zasłużonego pracownika na polu rozwiązania w sposób praktyczny kwestji wyrobniczéj.

Z niecierpliwością oczekują wszyscy, jak się zachowa pruska izba panów wobec projektu zniesienia stempla dziennikarskiego i kalendarzowego. Do zniesienia stempla kalendarzowego izba panów zdaje się być nierównie skłonniejszą. Komisja wyznaczona przez izbę panów do naradzenia się nad projektami kościelnemi dr. Falka, mianowicie nad pierwszą częścią takowych, wykształceniem duchowieństwa i obsadzaniem posad duchownych, przyjęła trzy pierwsze artykuły większością 10 przeciw 9 głosom, i to dzięki nieobecności jednego z przeciwników projektów kościelno-politycznych p. Kröchera.

Posada posła niemieckiego w Londynie, dotychczas jeszcze nie została obsadzoną i to ze względów podobno czysto finansowych. Na tę posadę rządby chciał zamianować jednego z najzamożniejszych dyplomatów, który po części z własnéj kieszeni mógłby opędzać ogromne wydatki z nią połączone, i godnie reprezentować cesarstwo niemieckie wśród bogatéj arystokracji brytańskiéj. Zdaje się, że względy tego rodzaju dla najbogatszego w chwili obecnéj z państw europejskich, zwłaszcza po złupieniu 5 miljardów franków, powinny mieć podrzędne znaczenie.

N. D. A. Zeitung we wstępnym artykule swego ostatniego numeru rozbiera manifest przedwyborczy stronnictwa postępowego. Rozumie się, że manifest ten znajduje bardzo pochlebną wzmiankę w organie ks. Bismarka, albowiem postępowcy stoją w nim najzupełniéj po stronie dzisiejszéj polityki kościelnéj Niemiec

---

swoim tak, jakby się nie wyrażali, gdyby autor prozą był sztukę napisał. Zupełnego braku sceniczności nie można zarzucić sztuce, ale można wróżyć na pewno, iż sztuka wywiedziona na scenie, nie utrzyma się na niéj. Z budowy sztuki téj jednakowoż domyślać się można, iż ją nakreśliło pióro młode, niewprawne, i że toż pióro, przy większéj wprawie, będzie mogło być użyteczném dla sceny.

O tragedji *Krok* sądzono z razu, że otrzyma pierwszeństwo. Były silne i gruntownie motywowane wnioski o wysokim nastroju tragicznym sztuki i o pięknem onego przeprowadzeniu; były téż zdania wprost przeciwne, odsądzające ją od wartości, ze względu na warunki sceniczne. Czytanie głośne wspólne tego utworu przeważyło na stronę ostatnich. Dwa pierwsze akta zapewniały sztuce byt na scenie: dalsze w miarę posuwania się akcji, osłabiły wiarę sceniczności nawet w tych, którzy z początku żarliwie bronili wartości téj tragedji. Głośne czytanie było próbą—próba ta usunęła sztukę od konkursku.

Sztuka *Rognieda* również obudziła żywe spory co do swéj wartości. Były zdania odmawiające jej zalet scenicznych, a po części nawet i literackich, lecz przeważała opinja stawiająca wysoce zalety wiersza i poetycznej opowieści, a nawet pojedynczych scen z nastrojem tragicznym. Czytanie głośne wykazało, iż łatwa zmiana w akcie mogła sztukę uczynić bardziej sceniczną. Więc stało się toż samo, co uczynił w r. z. z ostatniemi dwoma aktami *Pozytywnych* Narzymski. Autor, nim konkurs rozstrzygnięty został, nadesłał inne zakończenie sztuki, tak, iż takowe będzie sceniczne. Sztuka zatem przyjętą została do konkursu.

Komedja *Zyzio* zyskała wiele w głośnem jej czytaniu. Jakkolwiek nie zaleca ją ani stylistyczne obrobienie, ani myśl głębsza jakakolwiek, jednakowoż doskonała znajomość sceny i żywość akcyj utrzymała ją przy konkursie.

Nie mniejsze zalety sceniczne okazały się w sztuce *Emancypowane.* Pomimo zarzuconego jej zaniedbania i pośpiechu w stylu i po wykazaniu płonności zarzutu, jakoby wątek komedji nie był oryginalnym przyznano jej zalety swobodnego humoru, żywotności postaci i naturalności akcyi, któreto przymioty zapewnią sztuce powodzenie sceniczne.

W czytaniu komedji *Celina,* wykazały się zalety gładkiego djalogu, trafność pomysłu i bardzo zręczny układ sceniczny, które to zalety przeważyły ponad błędami języka, rozsianemi w sztuce; a które z łatwością usuniętemi zostały. Pomimo, że autor oświadczył, iż cofa utwór od konkursu, komisja nie uznała ważności cofnięcia.

Tak więc odczytane pospólnie sztuki poddano pod głosowanie.

Na postawione pytanie pierwsze co do nagrody głównéj 500 zła. objawiały się zdania, iż żadna sztuka bezwzględnie dobrą zwać się nie może. Za najlepszą uznawana „Rognieda“ pozostawiała wątpliwość co do sceniczności. W głosowaniu sztuka otrzymała cztery głosy, zaś sześć było przeciw daniu nagrody. Inne sztuki nie były nawet do pierwszéj nagrody proponowane.

Do drugiéj nagrody 250 zła. przedstawiono *Rogniedę* i *Emancypowane,* pierwsza przeważyła sześcioma głosami. Autor zatem *Rogniedy* otrzymał nagrodę. Autorem jest August Tom. Olizarowski niemało literaturze naszéj zasłużony pracownik. Znanym jest on jako autor wielu pięknych poezyj (wyszły one luźno różnemi czasy, jako tęż w 3-tomowym zbiorze), jako tłumacz „Konfederatów Barskich“ Mickiewicza i jako autor wielu dramatów, jako to: Wincenty z Szamotuł, Dziewice Zrinu, Serce i Głowa, Vułpołup, Role duchów, Allan i Aurora, Królowa Jadwiga, Krystyn z Gozdawy, Wołody, Worów, Marjan Mazurowicz, Rada w Chęcinach.

Trzecią nagrodę 150 złr. otrzymały *Emancypowane,* mając pierwszeństwo siedmiu głosów nad trzema, które otzymała *Celina.* Nagrodę zatem otrzymał Michał Bałucki autor komedji „Radcy pana Radcy“, „Polowanie na męża“, „Pracowicy Próżniacy“, „Na łonie natury“.

W końcu przystąpiono do głosowania względem sztuk mających być do grania zaleconemi. Zalecono więc jednogłośnie komedję *Celina* przez Wł. Koziobrodzkiego, *Zyzio* przez panią Zofją Mellerową z Warszawy, autorkę kilku innych prac scenicznych (Postanowienia, Wanda, Złote runo). Sześciu głosami przeciw trzem zalecono do grania dramat J. S. Jasińskiego *Klątwa* i prolog dramatu *Władysław Biały* pióra Józefa Kościelskiego z Poznańskiego.

W temże głosowaniu tragedja *Junius Brutus* otrzymała trzy głosy, *Krok* i *Nowe drogi* po jednym głosie, zatem nie zostały zalecone do grania.

Tak więc dwie nagrody przysądzone zostały, a jedna i to główna nie doszła do skutku. Komisja wolała wstrzymać nagroędę, aniżeli uwieńczać sztuki nie uznane za bezwzględnie dobre. Że jednak nie idzie komisji o *pomnikowe* dzieła, tylko o *dobre* sceniczne i literackie utwory, rokować można, że na rok przyszły pierwsza nagroda niewątpliwie zostanie przysądzoną. Tymczasem nieużytkową kwotę 500 złr. złożono w Kasie Oszczędności. Tak więc fundusz ten, już teraz dla przyszłych pracowników sceniczych, — jest przygotowany.

i reform wewnętrznych pruskich, chociaż z wyraźnem zastrzeżeniem, że stronnictwo postępowe nie staje się przez ,to stronnictwem rządowem. Stronnictwo zaś katolickie i partykularyści przyjęli manifest postępowców z wielkiem oburzeniem.

Sprawy miejskie i powiatowe.

Przy uzupełniającym wyborze dwóch członków do rady pow. w Turce, z grupy gmin wiejskich, dnia 6 marca b. r., wybrani zostali: pp. Karol Hanik sędzia pow. w Boryni i Stefan Tyryk wójt z Berezka.

Kronika potoczna i rozmaitości.

Kraków, 31 marca.— Izba handlowo-przemysłowa uchwaliła na posiedzeniu dnia 31 marca b. r., dla uczczenia pamiątki zamężcia najdostojniejszéj arcyksiężniczki Gizelli, wyposażyć z zapomoga 200 zła. ubogą i cnotliwą córkę rękodzielnika krakowskiego; któraby bądź to w dniu 20 kwietnia b. r., bądź też przynajmniéj po koniec maja b. r. wyszła za mąż, za uczciwego i dorabiającego się rękodzielnika lub przemysłowca.—Petentki zgłosić się pragnące, zechcą podania swoje z dowodami ubóstwa, przyzwoitości i zamierzonego zamężcia, złożyć w biurze izby handlowo-przemysłowéj przy ulicy Franciszkańskiéj, nr. 166 na II piętrze, po dzień 12 b. m.

Odczyt. — W niedzielę o godzinie 12 w południe odbędzie się w sali muzeum techniczno-przemysłowego odczyt p. Miłkowskiego, mający za przedmiot: Wirgil, Dante i Beatrice, na korzyść tow. św. Wincentego à Paulo.

Wypadek.—Na Podgórzu wydarzył się dnia 31 marca b. r. po godz. 5 po południu nieszczęśliwy wypadek. Lekarz dr. Skakalski jechał wózkiem 1-konnym zaprzężonym koniem na oko ślepym, który w ulicy zwanéj Wieliczkowskiéj spłoszył się i wóz do rowu przewrócił. Dr. Skakalski wprawdzie wyskoczył jeszcze przed wywróceniem się wózka, jednak nogę złamał.

Wczoraj dnia 2 kwietnia otruł się w karczmie koło cmentarza Karol Chmielewski, zecer z drukarni *Czasu.*

Bronisław Borzeński, wychodźca z Warszawy, piwowar, został po odpokutowaniu kary za zbrodnię kradzieży z Wiednia i z państwa austrjackiego wywołany.

Bochnia, 1 kwietnia. — Niedawno ukonstytuowała się tutejsza rada miejska a już w jej łonie powstały największe niesnaski. Stan ten powstał wskutek usunięcia dwóch urzędników magistratu. Jedno stronnictwo popierało stronę urzędników owych, drugie walczyło przeciwko nim.

Tow. pedagogiczne urządziło kilka odczytów popularnych. W niedzielę miał odczyt p. H. Sch. „O rozumie i uczuciu“. Odczyt ten był dobry, ale nie jako popularny i to też nie wszystkich zadowolnił. P. prelegent powinienby wiedzieć, że odczyty tego rodzaju nie są zupełnie stosowne dla bocheńskiéj publiczności składającéj się z klasy rzemieślniczéj i górników i uczącéj się młodzieży. Spodziewamy się że na drugi raz obierze sobie inny przedmiot do odczytów.

P. Żaba, znany autor nowéj metody, ułatwiającéj naukę historji, literatury i statystyki, rozpoczął nauczanie według téj metody w kilku żeńskich zakładach naukowych lwowskich, mianowicie na pensji panny Felicji Wasilewskiéj, pani Selingerowéj, pani Horonkiewiczowéj i w seminarjum żeńskiem.

Cesarz Ferdynand I udzielił z prywatnéj szkatuły swojéj wsparcia na budowę następujących trzech kościołów: dla kościoła w Jaślanach (Josefsdorff) 300 zła., w Stracońce 300 zła., w Pogwizdowie 200 zła.

Kasy pożyczkowe założyły u siebie gminy: Dobrowlany koło Drohobycza i Dobriany koło Stryja. Gmina Krasne koło Buska zamierza założyć u siebie podobną kasę.

W Tarnopolu odbędzie się dnia 16 b. m. walne zgromadzenie tamtejszego oddziału tow. pedagogicznego.

P. Józef Szymański, lekarz wojskowy, doktoryzował się w niedzielę dnia 30 marca b. r. w uniwersytecie warszawskim, przedstawiwszy rozprawę „O fizjologji gruczołu podszczękowego.“

W Pradze zawalił się przedwczoraj trzypiętrowy stary dom w skutek kopania fundamentów pod nowy dom tuż obok niego.

Meteor.— W miasteczku Kole, w gub. archangielskiéj, widziano 9 lutego o godzinie 4 z rana, na niebie ogromną kulę ognistą koloru ciemno-purpurowego, która dążyła w kierunku ze wschodu na zachód, a w chwili gdy znikła usłyszano huk podziemny i domy zachwiały się tak, iż wszystkie naczynia spadły na ziemię. Zjawisko to nie stało się przyczyną żadnego nieszczęścia.

We Francji gdzie pielęgnują mnóstwo fijołków, uważane są takowe za symboliczny kwiat stronników cesarstwa.

Sympatyczny muzyk i poeta Władysław Tarnowski mianowany został członkiem akademji królewskiej Rafaela w mieście Urbino we Włoszech

Jedna z dam dworskich bawiącéj obecnie we Włoszech carowéj rosyjskiéj, wpadła w czasie przechadzki w ręce rozbójników włoskich, którzy za uwolnienie jéj domagają się znacznego okupu. Władze poczyniły natychmiast co potrzebne, aby wydobyć z rąk rozbójników biedną ofiarę.

Margrabina Boissy, z pierwszego małżeństwa hr. Guiccioli, która swą wzniosłą duszą i wdziękami potrafiła niegdyś owładnąć Lorda Byrona, umarła w tych dniach pozostawiając ciekawe pamiętniki o tym wielkim poecie angielskim.

Parowiec „Atlantic“ rozbił się u brzegów Kanady. Z tysiąca osób znajdujących się na jego pokładzie, utonęło około 700, między niemi kobiety i dzieci.

Patti, została zaangażowaną do teatru w Londynie z płacą 5000 fr. za przedstawienie.

Korespondencja redakcji. — P. Wycz. w Wrocławiu: Do prawa polskiego jest w uniwersytecie jagiellońskim jeden tylko profesor dr. Piotr Burzyński.

Wystawa nieustająca tow. przyjaciół sztuk pięknych w pałacu biskupim przy ulicy Franciszkańskiéj otwarta codziennie od godz. 11 do 4, prócz poniedziałku. Wstęp w niedzielę 10 cent., w dni powszednie 20 centów.

Gospodarstwo przemysł i handel.

Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z innemi c. k. ministerstwami, tudzież z węgierskiém ministerstwem handlu, rolnictwa i przemysłu, udzielił pp. Władysławowi hr. Rozwadowskiemu, Augustowi hr. Duninowi, Józefowi Rosthornowi, Karolowi Paulowi i Edwardowi Vivenotowi młodszemu, pozwolenie na założenie tow. akcyjnego pod firmą: „austrjacko-węgierskie towarzystwo górnicze“ z siedzibą w Wiedniu. Statut tegoż towarzystwa już został potwierdzony.

Komitet towarzystwa gospod. roln. krak. chcąc utrzymywać członków swoich i w ogóle gospodarzy w ciągłéj świadomości o czynnościach, któremi się zajmuje, postanowił dawniéj aby od następnego zgromadzenia ogólnego krótkie sprawozdania z posiedzeń komitetu do wiadomości publicznéj podawane były.

Na posiedzeniu komitetu d. 1 kwietnia r. b. w wykonaniu uchwały ogólnego zgromadzenia polecającéj komitetowi przedsięwzięcie kroków prawnych celem ściągnięcia należytości zaległych od członków towarzystwa, ustanowiono dzień 1 października r. b. jako termin do rozpoczęcia działania sądowego; tymczasem zaś zawiadomieni o tem być mają dłużnicy przez okólniki i ogłoszenia. Wyznaczono komisję do układów z bankiem galicyjskim dla handlu i przemysłu względem pośredniczenia w zakupnie wyborowych nasion do siewu dla pojedynczych rolników, do zapłaty w terminach umówionych. Sprawę o zaprowadzenie na nowo sprzedaży soli bydlęcéj oddano do referatu. Załatwiono wreszcie pomniejsze sprawy bieżące.

Wiedeń, 1 kwietnia.—Ciągnięcie losów kredytowych: główna wygrana 200,000 zła. padła na serję 1,208 nr. 78; druga wygrana 40,000 zła. na serję 1,784 nr. 92; trzecia wygrana 20,000 zła. na serję 1,208 nr. 40. — Inne wylosowane serje są: 150, 227, 367, 621, 854, 1706, 2311, 2499, 2677, 2836, 2856, 3478, 4100.

Ciągnienie losów z r. 1854: wyciągnięto serje: 78, 230, 325, 332, 591, 605, 1027, 1047, 1221, 1531, 1604, 1611, 1645, 1663, 1739, 1783, 1965, 2031, 2356, 2424, 2643, 2794, 3044, 3171, 3467, 3483, 3635 i 3840. Pierwsza wygrana 110,000 zła. padła na serję 2794 nr. 26, druga 20,000 zła. na serję 1027 nr. 17. Wszystkie inne numera wylosowanych seryj wygrywają po 300 zła.

Ostatnie wiadomości.

Dziś otwartą została delegacja austrjacka; prezesem obrany jest Schmerling, wiceprezesem Vidulich.—Schmerling zagajając posiedzenie położył w mowie swéj nacisk na zabezpieczony pokój, zbliżające się małżeństwo arcyks. Gizeli i na wystawę powszechną.—Hrabia Andrassy przedłożył budżet monarchji i projekt ustawy względem podwyższenia płac urzędników ministerstw wspólnych, które wydziałowi skarbowemu przekazane zostaną.

Jutro nastąpią wybory do wszystkich komisji, a w piątek mają delegacje odroczyć się na czas ferji wielkanocnych. — Delegowani polscy stawili się wszyscy, z wyjątkiem Czerkawskiego, który podobno nie przyjedzie i będzie zastąpiony.— Unieważnienie mandatów deputowanych polskich nie nastąpi wcale, gdyż rząd chętnie widzi Polaków w delegacjach wspólnych. — Organa półurzędowe prowincjonalne polemizują i gania surowo sprawozdanie Lichtenfelsa z powodu owéj cynicznéj wycieczki przeciwko Polakom.

Dzisiejsza *Presse* denuncjuje starostów galicyjskich, jakoby już rozwijali agitację narodową z powodu przyszłych wyborów. Pisze ona: „Z wiarogodnego źródła donoszą nam: „„Agitowanie pomiędzy ludem wiejskim w Galicji z powodu spodziewanych wyborów bezpośrednich, na korzyść dzisiejszéj większości sejmowéj, rozpoczęło się już na dobre. — Agitatorami są nietylko Polacy chcący przeprowadzić pomiędzy ludem wybór dotychczasowych posłów lub ich przyjaciół, lecz udział w agitacji biorą także starostowie i inni urzędnicy cesarscy, którzy dla nadania sobie tém większéj powagi, ubierają się zawsze w uniformy, ilekroć mają wystąpić w celach agitacyjnych.““ Sądzimy, że wiadomość ta, któréj źródło jest bardzo pewne, zwróci uwagę rządu i stronnictwa wiernokonstytucyjnego na stosunki w Galicji.“

Wydział finansowy wygotował ustawę o uwolnieniu od stempla i opłat wszystkich dokumentów przy rozdzielaniu wsparcia w powiatach Galicji dotkniętych niedostatkiem.

Ks. brunświcki zamierza zrzec się tronu z powodu, iż sejm księztwa chce go przymusić do zawarcia takiéj konwencji z Prusami, na jaką on nie chce się zgodzić.

Telegramy „Kraju“

Wiedeń 3 kwietnia. Delegacja węgierska odbyła wczoraj pierwsze posiedzenie. Uchwalono pozostawić nadal przeszłoroczne biuro i komisje. Tym ostatnim przekazano projekta rządowe. Dzisiaj cesarz przyjmuje delegowanych obu delegacji.

Berlin 3 kw. Sejm niemiecki uchwalił rozciągnięcie kompetencji swéj na całe ustawodawstwo sądowe; Delbrück imieniem rady związkowéj przyrzekł przyjęcie téj uchwały.

Wersal 3 kw. Na wczorajszém posiedzeniu zgrom. narod. Vitet oznajmia, że w skutek zajścia między Gramontem a Grèvym, ostatni podał się do dymisji. Przystąpiono natychmiast do wyboru prezydenta, przyczém Grèvy otrzymał 349, Buffet zaś 231 głosów.

Kursa.—Wiedeń 2 kwietnia godz. 2 m. 30. Srebro 107.70.— Akcje kredytowe 334.50.— Lombardy 189.50. —Losy z 1860 r. 103.80. Losy z 1864 r. 145.25. — Akcje franko-austr. 140.25. — Napoleony 8.73½. Akcje kolei Karola Ludwika 224.50 — Akcje kolei lwow. czern. 151.50.— Akcje kolei półn. wschodniéj 150.—. — Akcje banku związkow. 193.—.— Oblig. indemn. gal. 78.50.— Akcje banku wied. obrotu 218.— ex.—Akcje anglobanku 306.50. Akcje kolei rząd. 331.50. — Kolei siedmiogr. 171.50. — Kolei Rudolfa 169.—. — Tramway 380.—. — Banku budowy 279.50. — Akcje kolei wschodniéj 128.50. — Akcje banku anglo węg. 118.—. — Unionbank 249.—. — Losy tureckie 75.85. — Premj. losy węg. 98.50.— Akcje kolei bogumińskiéj —.—.— Akcje kolei Elżbiety 244.50. — Akcje kolei półn. zachodn. 216.—. — Akcje franco-hungaria 101.50. — Ogólny bank austrjacki 365.50.

Usposobienie giełdy mdłe.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny:
Stanisław Gralichowski.

Kurs papierów i pieniędzy.

KRAKOW, 2 kwietnia.	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
5% Obligacje indemn. galicyjskie ..	77	50	78	75
kupon ubiegły 198				
4% Listy zastawne galicyjskie	71	50	73	—
kupon ubiegły 101				
5% Listy zastawne galicyjskie.....	78	75	80	25
kupon ubiegły 126				
4% Listy zastawne polskie serja I..	93	75	95	25
kupon ubiegły 110				
4% Listy zastawne polskie serja II.	92	75	94	25
kupon ubiegły 110				
5% Listy zastawne polskie nowe ..	92	75	94	25
kupon ubiegły 137				
4% Listy likwidacyjne polskie.....	78	50	80	25
kupon ubiegły..... 134				
6% Listy zastawne banku hip. gal.	88	25	90	—
kupon ubiegły 51				
6% Listy zastawne banku włościań.	94	—	96	—
kupon ubiegły 151				
Galic. zakładu kredyt. ziemskiego:				
5½% Listy zast. 36-letnie srebrem.	—	—	—	—
6% Listy zast. 36-letnie banknot..	—	—	—	—
6% „ „ 18-letnie „	—	—	—	—
Akcje kolei warszawsko-wiedeńskiéj.	93	50	95	50
„ „ galic. Karola-Ludwika ..	223	—	226	—
„ „ lwowsko-czern.-jaskiéj ..	150	—	153	—
„ banku dla han. i przem. 80 zła.	—	—	25	—
Losy krakowskie na 20 zła.........	—	—	—	—
„ 5% (Donau-regulirung).......	97	50	100	50
„ premjowe węgierskie.........	98	—	101	—
„ 3% tureckie 400 franków	75	—	77	—
„ miasta Stanisławowa	—	—	25	50
Srebro nowe austrjackie	107	—	109	—
„ w kuponach	106	50	108	—
„ (obrączkowy rubel).........	167	—	172	—
Ruble papierowe rossyjskie.........	148	—	149	25
Talary pruskie	162	—	164	50
Dukat obrączkowy..................	5	12	5	22
20-frankówka	8	66	8	80
Rumuńskie obligacje 100 tal.	44	50	46	50
WIEDEN, 1 kwietnia.				
Renta austrjacka 5%	70	30	70	40
„ „ w srebrze 5%	73	—	73	10
Losy:				
Z roku 1839 całe za 100 zła.......	306	—	308	—
„ 1839 ⁵/₅ „ 100 „	306	—	308	—
4% rząd. z r. 1854 za 250 „	96	50	97	—
5% „ „ 1860 całe „ 500 zła. ..	103	75	104	—
5% „ „ 1860 ⁵/₅ „ 100 „ ..	121	50	122	—
Rządowe „ 1864 za 100 zła.	145	50	146	—

	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
Węgierskie poż. prem. na 100 zła....	98	50	99	—
Kredytowe 1860 r..... „ 40 zł. m. k.	188	—	188	25
Krakowskie .... „ 20 zła. ..	—	—	—	—
Ofen (Budy)......... „ 40 „	30	50	31	—
Rudolfa............. „ 10 „	15	25	15	50
Salzburga........... „ 20 „	25	—	25	50
Obligacje:				
Indemnizacyjne galicyjskie........	78	—	78	50
Pożycz. kolei węg. sr. 5% szt. 120 zła.	100	50	101	—
Akcje bankowe:				
Anglo-austrjackie ..... za 120 zła.	308	—	308	75
Boden-Credit austrjac. . „ 80 „	295	50	296	50
„ „ węgier. .. „ 80 „	113	50	114	50
Franco austrjackie .... „ 80 „	139	50	140	—
„ węgierskie .... „ 80 „	101	—	102	—
Galic. banku hipotecz. . „ 160 „	—	—	—	—
„ dla handlu i prz.. „ 80 „	95	50	96	—
„ Landebk. Lwów. „ 100 „	—	—	—	—
Handelsbank wiedeński „ 200 „	302	50	303	—
Interventionsbank..... „ 80 „	—	—	130	—
Länderbank Verein.... „ 140 „	195	50	196	50
Nationalbank	950	—	952	—
Unionbank .... za 200 zła.	249	—	249	50
Vereinsbank austrjackie „ 200 „	193	—	194	—
Verkehrsbank .... „ 80 „	217	50	218	50
Wechslerbank wiedeńs. „ 80 „	283	—	285	—
Wechslerstuben Gesel.. „ 80 „	199	—	201	—
Wiener Bank Verein... „ 80 „	364	—	366	—
Akcje kolei:				
Arcyksiecia Albrechta 200 zła.	—	—	—	—
Alföld Fiume .... 200 zła. sr. .	170	—	171	—
Dniestrzańska ...... 200 „ „ ..	—	—	—	—
Elisabeth........... 200 zł. m. k..	245	—	245	50
„ Linz Budw. 200 zła. sr. .	—	—	—	—
Eperies-Tarnow ..... 200 „ ..	—	—	160	—
Ferdinand Nordbahn 1000 zł. m. k..	2260		2270	
Gal. Karl Ludwig ... 210 zła. sr...	225	—	226	—
Kaschau Oderberg... 200 zł. m. k..	173	50	174	—
Lemb. Czern. Jassy.. 200 „	152	50	153	—
Rudolfbahn......... 200 „ sr....	168	—	169	—
Siebenbürger I. ..... 200 „ ..	172	—	173	—
Staatsbahn (500 fr.).. 200 „ ..	332	—	333	—
„ II emisji.. 800 „ ..	—	—	—	—
Südbahn (Lombard.). 200 zł. m. k..	189	25	189	75
Theissbahn .... 200 „	239	—	239	50
Tramway wied. ..... 200 „	379	50	380	50
Węg. gal. I. Łupk... 200 „ sr....	—	—	143	—
„ Nordostbahn ... 200 „ ..	149	50	150	—
„ Ostbahn (500 fr.) 200 „ ..	128	—	128	50

Akcje przemysłowe:	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
Baugesells. allg. oest. 80	276	50	277	50
„ Wied..... 100 zł. m. k..	303	50	304	50
Bauverein „ 100 „ „ „ „	112	—	113	—
Kałusza .... 200 „ „ „	—	—	—	—
Masz. wied.......... 200 „ „ „	—	—	—	—
„ lwow. .... 100 „ „ „	—	—	—	—
Parcelacyjne galic.... 100 „ „ „	—	—	—	—
Wied. parcelacyjne... 100 „ „ „	—	—	—	—
Listy zastawne:				
Allg. oest. Bd. Kr. los... 5% zła. sr...	100	25	100	50
„ „ 33 lat los ... 5% w. a. ...	88	—	88	50
„ „ gm. 40 ..... „ „	85	—	86	—
Galic. Banku Hyp..... 6% w. a....	89	—	—	—
„ Banku Włośc. .. 8% „ „ ...	95	—	96	—
Nationalbank........ 5% m. k....	—	—	—	—
„ „ .... 5% w. a. ...	90	25	90	50
Węg. tow. kred....... 5½% „	86	25	86	75
Obligi pierwszeństwa:				
Arcyks. Albrechta.... 100 w. a. ...	90	50	91	—
Alföld Fiume........ 5% zła. sr...	90	75	91	25
Dniestrzańskie....... 5% „ „ ..	—	—	—	—
Ferd. Nordbahn...... 5% m. k. ...	89	50	90	—
„ „ „ ...... 5% zła. ...	87	—	—	—
„ „ „ ...... 5% zła. sr...	104	—	104	50
Gal. Kar. Lud........ 5% „ „ ..	101	50	102	50
„ II. em. .... 5% „	98	—	98	50
„ 1871 III. .... 5% „	97	—	97	25
Kasz. Oderb. .... 5% „	92	—	92	25
Lwów.-Czern.-Jassy:				
„ I 1865 .... 5% sr. w. a..	77	25	77	75
„ II 1867 .... 5% „ „ „	86	50	87	—
„ III 1868 .... 5% „ „ „	77	—	77	25
„ IV 1872 .... 5% „ „ „	—	—	76	—
Mähr. Sch. Central.... 5% „ „ „	89	—	89	50
Siebenbürgen I. ..... 5% sr. w. a..	90	25	90	50
Südbahn (Lombardy). 3% „ „ „	108	75	109	50
Theissbahn.......... 5% „	—	—	—	—
Węg.-galic. Łupkow. . 5% „ „ „	—	—	85	—
„ Nordostbh... 300 5% „ „ „	82	50	83	—
„ Ostbahn .... 300 5% „ „ „	77	75	78	25

WARSZAWA, 31 marca	Rrs.	k.	Rsr.	k.
Listy zastawne serji 1. 4%	94	80	95	10
„ „ „ 2. 4%	93	80	94	10
kupon ubiegły............	1	10⁷/₉	—	—
„ nowe 5%	33	80	94	10
kupon ubiegły............	1	34¹/₉	—	—
„ likwidacyjne 4%	79	—	79	30
kupon ubiegły	1	31¹/₉	—	—

Ces. król. uprzyw. Galicyjski akcyjny Bank Hipoteczny.

PIĄTE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcyonaryuszów ces. król. uprzyw. galicyjskiego Akcyjnego Banku Hipotecznego
odbędzie się we wtorek dnia 8 kwietnia 1873 r. o godzinie 11 przed południem w gmachu Bankowym we Lwowie.

Przedmioty rozpraw:

1. Sprawozdanie z obrotów Banku za r. 1872.
2. Sprawozdanie Rady nadzorczéj o zamknięciu rachunków i powzięcie dotyczącéj uchwały.
3. Oznaczenie dywidendy za r. 1872.
4. Wniosek na zwinięcie filii w Bielsku.
5. Wybór dwóch członków Rady nadzorczéj (§. 43, 44 i 45 Statutu).
6. Sprawozdanie o funduszu pensyjnym i powzięcie dotyczącéj uchwały.

P. T. Akcyonaryusze, którzy mają zamiar wzięcia udziału w tem Walnem Zgromadzeniu, zechcą w myśl §. 63 statutu złożyć akcye swoje (kwity tymczasowe) **najdaléj do dnia 11 marca b. r. w Głównéj Kasie Towarzystwa we Lwowie, lub w filiach Zakładu w Krakowie, w Czerniowcach, Samborze, Tarnopolu,** na które oprócz pokwitowania, otrzymają karty legitymacyjne uprawniające do wstępu na Walne Zgromadzenie.

P. T. akcyonaryusze, którzy przysługujące im prawo głosowania zamierzają wykonać przez pełnomocników, zechcą pełnomocnictwa na odwrotnéj stronie kart legitymacyjnych umieszczone, wypełnić i własnoręcznie podpisać.

Zamknięcie rachunków i bilans złożone będą na ośm dni przed Walnem Zgromadzeniem w Sekretaryacie, gdzie P. T. Akcyonaryusze takowe za okazaniem karty legitymacyjnéj otrzymać mogą.

Lwów, 12 lutego 1873 r. 4070(8-8)

Rada nadzorcza.

§. 65. Każdy akcyonaryusz ma prawo do tylu głosów, ile razy po 10 akcyj złożył. Żaden jednak akcyonaryusz, bez względu, czy we własnem imieniu, czy jako pełnomocnik głosuje, i żaden pełnomocnik, czy jednego czy więcéj akcyonaryuszów, więcéj niż 50 głosów miéć nie może.

§. 66. Prawo głosowania na Walnem Zgromadzeniu może wykonywać akcyonaryusz tak osobiście, jako też i przez umocowanie drugiego akcyonaryusza mającego prawo głosowania. — Wyjątkowo mogą być zastąpieni małoletni przez swego opiekuna; zostający pod kuratelą przez swego kuratora; kobiety przez pełnomocnika; spółki handlowe przez jednego z prowadzących firmę ich stowarzyszenia; w ogóle przez członka do tego umocowanego; osoby moralne przez jednego z swych przełożonych, chociażby ci nie byli sami akcyonaryuszami.

LOSY MIASTA KRAKOWA.

Główne wygrane złr. w. a. 40.000, 35.000, 20.000, 15.000 itd.

Najniższa Wygrana złr. 30.

sprzedają:

we Lwowie: C. k. uprzyw. Galicyjski Akcyjny Bank Hipoteczny i filie jego w **Krakowie, Czerniowcach, Tarnopolu i Samborze.**

„ Galicyjski Bank Krajowy i **filia jego w Brodach.** 4025(6-?)

w Wiedniu: Bank und Wechslergeschäft der Nieder Oesterreichischen Escompte Gesellschaft.

Med. płynny

Cukier żelezisty

(syr. ferri oxidati Hageri) według ulepszonéj metody **Dra Hagera** na niedokrwistość i jéj skutki. 1 flaszka złr. 1.20, pół flaszki ct. 60.

Gastrofan

szczególny środek na choroby żołądkowe. 1 flaszka 70 ct.

Maść żelezista

na odmrożenia. 1 puszka 40 cent.

Prawdz. Kral'a Karolinenthalska

Herbata Dawida

na kaszel i słabości piersiowe. 1 paczka 20 cent.

Chińska woda do ust i chiński proszek do zębów

najniezawodniejszy środek do czyszczenia zębów. 1 flaszka wody do ust 60 cent. 1 pudełko proszku do zębów 30 ct.

Płynne mydło żeleziste

do prędkiego leczenia świeżych ran. 1 flaszka 1 fl. — pół flaszki 50 cent. w najlepszéj jakości ma zawsze na składzie 3984(9-9)

Józef Goldwasser

w Krakowie, na Stradomiu w domu Deichesa.

Wyroby J. Fürsta aptekarza pod „Białym Aniołem" w Pradze.

Losy miasta Krakowa po 25 złr. w. a. sprzedaje

M. DWORSKI

4035(6-?) w Krakowie; Rynek Główny, l. 14.

BUKEYE

Adr. **Platt i Spółki**

w Nowym - Yorku.

Najlepsza kosiarka w świecie! Skombinowana jest niezrównana! W Austrji, Węgrzech używają przeszło 300 tych kosiarek z zadowoleniem! Świadectw, pochwał, orzeczeń znawców i poleceń mnóstwo!

Ceny:

Kosiarka (nowy wzór ....**350 złr.**
Żniwiarka z samograbem i odkładaczem.500 „
Skombinowana kosiarka i żniwiarka....600 „

Do każdéj maszyny darmo części rezerwowe i dwa noże.

Główne ajencye:
Józef Oesterreicher, Wiedeń, Akademiestr. 3.

Na **Galicyę** przyjmują zamówienia:
PP. Krasicki, Kraiński i Spł. we Lwowie, Galicyjski Bank krajowy we Lwowie.

Przed naśladownictwem się ostrzega! Każda maszyna zaopatrzona jest naszą firmą: **Adrianee Platt & Comp. Poughkeepsie N. Y.** (4202 2-24).

W kancelaryi notaryalnéj

W BRZESKU

(4219 2-3). pożądanym jest

KONCYPIENT

prawnik lub posiadający praktykę dłuższą w załatwianiu spraw spadkowych.

Sichere Hilfe!

Alle Dienigen, welche **heimlichen Sünden** oder **Ausschweifungen** ergeben waren, und die nun deren **traurigen Folgen,** namentlich **Zerrüttung** des **Nerven-** und **Zeugungssystems Leiden** d. **Harnorgane, Entkräftung, Gedechtnisschwäche** etc. an sich derspüren, finden **einzig sichere billige** u. **vollständig discrete Hilfe** u. **Schutz** gegen **schamlose Prellereien** durch das Buch:

Dr. Retau's

Selbstbewahrung.

Mit 27 patholog.-anatom. Abbildungen.

74 Auflage. Preis 2 fl.

Vorräthig in jeder Buchhandlung, in Krakau bei

FERD. BAUMGARDTEN.

3924(5-6)

Ueber **220.000 Expl.** wurden bereits von demselben abgesetzt u. in den letzten vier **Jahren** allein verdanken ihm über **15.000** Personen **die vollständige Herstellung ihrer geschwächten Manneskraft und dauernde Gesundheit.** Selbst **Regierungen** haben dessen vollständige **Reellität** u. **Nützlichkeit** anerkannt. Verwechsele man dieses Buch nicht mit anscheinend ähnlichen, jedoch **schwindelhaften Nachahmungen.**

W licznie uczęszczanem zdrojowisku leczniczém

SZCZAWNICA

rozpocznie się pora zdrojowa z dniem 20go maja. Zamówienia na mieszkania i wody mineralne z 7 zdrojów, należy adresować do zarządu zakładu zdrojowego w Szczawnicy.— Komunikacya zakładu z stacyami kolei żelaznéj w Krakowie i Bochni, ułatwioną jest trzykrotnie dziennie kursującym c. k. wozem pocztowém. — Pisma o zdrojowisku przesyła się bezpłatnie. 4198(2-10)

Pewien doktor medycyny i chirurgii, magister położnictwa, emer. sekundaryusz. c. k. powszechnego szpitalu w Wiedniu **Stadt, Werderthorgasse, 7, II. Stock,** leczy

POMAZANIA

i wszystkie niedobrowolne

upływy nasienia

jak również przez nie lub inne chorobliwe warunki spowodowaną

impotencyę

radykalnie, prędko, według ściśle umiejętnych zasad na podstawie licznych doświadczeń w szpitalach i to za pomocą środka **prostego,** który nie sprawia bolu.

Ordynacya od 11 — 2 i od 5 — 8 wieczór. Także listownie po polsku, ponieważ każdy pacjent może ten środek sam zastósować.

4105(4-?)

PORADNIK

do zakładania i utrzymania dróg

gminnych i powiatowych

nabyć można **po zniżonéj cenie 50 cent.** tylko u autora **J. Hanusza** c. k. Inżyniera w Tarnowie za przekazem pocztowym. (4222 1-3).

M. DWORSKI

W KRAKOWIE 4209(1-?)

Rynek Główny L. 14,

utrzymuje na składzie

świeżą krowiankę styryjską i czernichowską.

W drukarni „Kraju" pod zarządem St. Gralichowskiego.